

Ruimte en Milieu
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Hoe mooi is Nederland morgen?

Innovatieprogramma Mooi Nederland

Het Rijk zoekt inspiratie voor Mooi Nederland

Nederland heeft veel moois te bieden. Oude en nieuwe steden, Hollandse vergezichten, polderland, bos en heide. Maar hoe lang gaan onze brede rivieren nog traag door oneindig laagland? Hoe lang staan de rijen ondenkbaar ijle populieren nog als hoge pluimen aan den einder? Voor woonwijken en bedrijventerreinen is meer ruimte nodig. De uitdaging is om dat te combineren met versterking van de ruimtelijke kwaliteit van ons land.

Met het Innovatieprogramma Mooi Nederland zet het Rijk die uitdaging centraal. Het Rijk wil dat méér partijen aan de slag gaan met ruimtelijke kwaliteit en identiteit van stad en land. Dat bevordert slim en zuinig ruimtegebruik en gaat verrommeling van het landschap tegen. Met meer aandacht voor beeld, gebruik en betekenis van de ruimte houden we in Nederland een goede balans tussen een bloeiende economie, bereikbaarheid, woningbouw en een duurzame leefomgeving.

Heeft u vernieuwende ideeën of plannen? Of gaat u aan de slag met een concreet project? Dan kunt u in aanmerking komen voor een financiële bijdrage van het Rijk. Die is bedoeld als stimulant, als bijdrage in de kosten voor extra ruimtelijke kwaliteit en als bijdrage in de kosten om uw ervaringen met anderen te delen.

De opzet van de innovatieregeling

De Innovatieregeling Mooi Nederland is bedoeld om ruimtelijke kwaliteit te bevorderen en om innoverende projecten te vinden die als voorbeeld kunnen dienen voor anderen. Het Rijk kent bijdragen toe aan overheden en private partijen om ideeën, plannen en projecten te realiseren als die op een vernieuwende manier de identiteit van een plek of gebied creëren, versterken of herstellen.

Voor publiek en privaat

Publieke en private rechtspersonen kunnen projecten indienen en voor een bijdrage uit de regeling in aanmerking komen. Publieke rechtspersonen zijn gemeenten, provincies en waterschappen. Private rechtspersonen zijn bijvoorbeeld verenigingen en stichtingen en ondernemers die in het handelsregister staan ingeschreven.

Drie thema's staan centraal

De innovatieregeling bestaat uit minimaal twee rondes van elk anderhalf jaar. In elke ronde staan enkele specifieke thema's centraal. In de eerste ronde zijn dat:

1. Identiteit van stadsrandzones
2. Identiteit van werklandschappen
3. Identiteit van de plek

Rond deze thema's zoekt het Rijk vernieuwende projecten die als bron van kennis en inspiratie kunnen dienen.

Ideeën, plannen en projecten

Per ronde worden ongeveer vijftiengint ideeën en plannen gehonoreerd. Dat zijn projecten in de idee- of voorbereidingsfase. Er worden ook ongeveer vier uitvoeringsprojecten gehonoreerd die op het punt staan te worden gerealiseerd. De rijksbijdrage voor ideeën en plannen is maximaal € 200.000 maar nooit meer dan de helft van de begroting. De andere helft moet aantoonbaar beschikbaar zijn uit andere bronnen. De bijdrage voor uitvoeringsprojecten is maximaal € 1 miljoen tot 20 procent van de begroting. Om staatssteun te voorkomen gelden voor ondernemingen aanvullende regels.

Categorie	Toelichting	Hoe groot is de bijdrage?
Ideeën en plannen	projecten in de idee- of voorbereidingsfase	maximaal € 200.000 maar niet meer dan 50%
Uitvoeringsprojecten	projecten die op het punt staan te worden gerealiseerd	maximaal € 1 miljoen maar niet meer dan 20%

Een aanvraag indienen

De eerste ronde van de regeling wordt op 15 april 2009¹ opengesteld, waarna aanvragen voor 1 juli 2009 bij het Rijk binnen moeten zijn. Aanvragen moeten worden ingediend met een aanvraagformulier dat u kunt downloaden van www.senternovem.nl/MooiNederland

Beoordeling

Een onafhankelijke adviescommissie met deskundigen maakt uit de ingediende projecten een selectie. Deze commissie bepaalt een rangorde door alle aanvragen langs een meetlat met zes criteria te leggen (zie kader). De commissie adviseert vervolgens de minister van VROM. Deze stelt de rangorde vast en kent de bijdrage op basis daarvan toe, tot het volledige budget is besteed.

Publieksprijs

Mooi Nederland is van ons allemaal. Daarom wil het Rijk brede bekendheid geven aan projecten die met dit programma boven tafel komen. De publieksprijs is daarbij de eerste stap. De publieksprijs bestaat uit een extra bijdrage van € 10.000 en een titel die goed is voor veel publiciteit.

Kennis en lessen

De innovatieregeling is een onderdeel van een breder programma waarin niet alleen gezocht wordt naar nieuwe projecten; ook bestaande projecten die een voorbeeld kunnen zijn, worden ondersteund en voor het voetlicht gebracht. Uit alle projecten worden lessen getrokken die anderen kunnen helpen. Via een kennis- en leerprogramma worden de lessen uit de projecten met elkaar verbonden en toepasbaar gemaakt in het hele land.

Thema 1

Identiteit van stadsrandzones

Groene zones naast en tussen steden maken het stedelijk netwerk leefbaar en ruim. Veel van die zones zijn echter het stiefkind van ruimtelijk beleid en zijn vervallen tot restruimtes met een lage waardering. Voor een kwaliteitsslag is het nodig dat deze gebieden een plaats krijgen op de mentale kaart van beleidsmakers, marktpartijen en bewoners. Het Rijk is op zoek naar voorbeeldwaardige innovaties, vooral op regionaal schaalniveau.

De Innovatieregeling Mooi Nederland spitst zich toe op:

- Initiatieven voor regionale integrale visievorming waarin meerdere partijen tot overeenstemming komen over de identiteit van het gebied. Overheden worden uitgedaagd om mee te denken over procesmatige en beleidsmatige oplossingen.

¹ Onder voorbehoud van tijdige ministeriële goedkeuring. Raadpleeg voor de laatste informatie www.vrom.nl/IPMooiNederland

criterium	Toelichting
Bijdrage aan de thema's van Mooi Nederland	Centraal staat de mate waarin een project de identiteit van een plek creëert, versterkt of herstelt. In de eerste ronde vraagt het Rijk specifieke aandacht voor werklandschappen en stadsrand-zones.
Innovatie	Het Rijk zoekt vooral naar nieuwe combinaties van lef, creativiteit en slimme uitvoering, zowel in proces (inschakeling van ontwerpers) als in product (nieuwe concepten).
Overdraagbaarheid	Het Rijk wil dat anderen kunnen leren van de geselecteerde projecten. De voorkeur gaat daarom uit naar succesvolle innovaties die ook elders toepasbaar zijn.
Samenwerking	De beste projecten stoelen op een goede samenwerking tussen (regionale) overheden, bewoners, bedrijven en maatschappelijke partijen. Medefinanciering is vaak een indicator voor een stevige coalitie.
Snelheid	Zichtbare voorbeelden overtuigen het best. Dus hoe sneller een project van de tekentafel afkomt, hoe groter de kans is dat de aanvraag wordt gehonoreerd.
Doelmatigheid	Interessant zijn projecten die met weinig middelen een grote impact hebben. Bijvoorbeeld doordat een project inspeelt op een strategie op een hoger schaalniveau.

- Nieuwe voorbeelden van regionale verevening zoals een gebiedsfonds of een regionale grondbank waarin rood voor groen betaalt.
- Initiatieven die zich richten op regionaal beheer en handhaving. De meeste groengebieden gaan immers niet verloren als gevolg van bewust beleid, maar sluipenderwijs. Ook hier kan een sterke identiteit helpen.

Thema 2

Identiteit van werklandschappen

Regionale aanpak van bedrijventerreinen en kantorenparken voorkomt dat gemeenten tegen elkaar worden uitgespeeld in de strijd om de laagste grondprijs. Door samenwerking ontstaan meer kansen voor ruimtelijke kwaliteit, zoals voor werklandschappen met karakter, voor duurzaamheid op bedrijventerreinen en voor een goede landschappelijke inpassing. Het Rijk is op zoek naar voorbeelden van werklandschappen met een herkenbare identiteit. De Innovatieregeling Mooi Nederland spitst zich toe op:

- Voorbeelden van regionale samenwerking zoals een regionaal opgestelde planning of een regionale ontwikkelingsmaatschappij. Zulke samenwerkingsvormen bieden kansen voor differentiatie en identiteit.
- Voorbeelden van duurzaamheid zowel op het gebied van natuur, ecologie, water en energie, als op het gebied van toekomstbestendigheid in termen van flexibiliteit, beheer en management.
- Projecten die laten zien hoe thematisering en onderscheid kunnen leiden tot karaktervolle werklandschappen, bijvoorbeeld dankzij regionale afstemming en vroegtijdige aandacht voor ruimtelijk ontwerp.

Thema 3

Identiteit van de plek

De identiteit van een stad, landschap of plaats wordt bepaald door een unieke combinatie van kwaliteiten: fysiek (in de vorm van gebouwen), sociaal (zoals mensen er gebruik van maken) en symbolisch (opgetekend in verhalen en in het bewustzijn). Het Rijk zoekt aansprekende voorbeeldprojecten waarin de identiteit van een plek wordt hersteld of versterkt door deze combinatie van kwaliteiten mee te nemen in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. De Innovatieregeling Mooi Nederland spitst zich toe op:

- Initiatieven waarin bewezen kwaliteiten uit het verleden worden benut, zoals cultuurhistorie, architectuur en kunst. Vooral creatieve ideeën op het gebied van beleid, proces en financiering zijn welkom.
- Voorbeelden die zich richten op de identiteit van het heden: we leven nu. Zijn er projecten die het heden zichtbaar maken en daarmee het gebiedseigen karakter onderstrepen?
- De uitdaging voor de toekomst: maak het verschil. Het Rijk zoekt voorbeelden van nieuwe toevoegingen die het onderscheidende vermogen van een wijk of een landschap versterken.

Meer informatie

VROM organiseert drie informatiebijeenkomsten over het Innovatieprogramma Mooi Nederland:

- 2 april 2009, Evoluon, Eindhoven
- 9 april 2009, De Proosdij, Zwolle
- 14 april 2009, Hotel Mercure Central, Den Haag

Hier hoort u meer over de achtergronden van het Innovatieprogramma. U kunt uw projectidee vrijblijvend voorleggen aan adviseurs van het Ministerie van VROM en SenterNovem. Via de website www.vrom.nl/IPMooiNederland kunt u zich gratis voor deze bijeenkomsten opgeven.

Informatie over het indienen van een aanvraag krijgt u bij SenterNovem:

www.senternovem.nl/MooiNederland

MooiNederland@senternovem.nl

(070) 3735757

Bij SenterNovem kunt u ook het aanvraagformulier en de bijbehorende bijlagen krijgen.

Algemene informatie over het programma Mooi Nederland vindt u op:

www.vrom.nl/IPMooiNederland

Postbus.MooiNederland@minvrom.nl

Het Innovatieprogramma Mooi Nederland is een programma van het ministerie van VROM. Doel van het programma is om zorgvuldig ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit te bevorderen en verromming tegen te gaan. Deze folder heeft een informatief karakter. U kunt aan de tekst geen rechten ontleen. Onverkort is de publicatie van de innovatieregeling in de Staatscourant van kracht. Op de website www.vrom.nl/IPMooiNederland staat in welke editie u die kunt vinden.